

Edukacja dla życia czy życie dla edukacji?

Rekonstrukcja poglądów twórcy Summerhill – Alexandra S. Neilla

Streszczenie

Minęło prawie 100 lat, odkąd szkoła Summerhill – często uznawana za najśłynniejszą szkołę na świecie - została założona w 1921 roku przez charyzmatycznego, szkockiego nauczyciela Alexandra S. Neilla. Stanowi inspirację dla wielu szkół i organizacji na całym świecie. Uznawana jest za najstarszą, archetypową szkołę demokratyczną. To szkoła samorządna, w której dorośli i dzieci mają równy status. Zajęcia lekcyjne są dostępne dla wszystkich zgodnie z harmonogramem, jednak to dzieci decydują, w których zajęciach biorą udział i czy w ogóle biorą. Szkoła jest placówką z internatem, w której uczą się dzieci z całego świata. To miejsce, w którym nie tylko przygotowuje się dzieci do życia, to miejsce w którym się żyje i cieszy codziennością. Mimo wielu kontrowersyjnych opinii, szkoła ta niewątpliwie stała się symbolem debaty o naturze edukacji.

Summerhill jest emanacją ideałów i koncepcji Neilla. I to owa koncepcja jest przedmiotem rozprawy, celem zaś, przedstawienie genealogii poglądów Neilla na wychowanie, nauczanie i funkcjonowanie organizacji jaką jest szkoła a także, twórcza rekonstrukcja kluczowych zagadnień jego pedagogii i refleksja nad recepcją oraz ich aktualnym znaczeniem. W rozprawie, racje Neilla zostały uzupełnione o przeszłą i współczesną perspektywę myślenia filozoficzno-pedagogicznego.

Na szczególną uwagę zasługują te tematy, które nie zostały w wystarczającym stopniu rozwinięte w polskiej literaturze pedagogicznej m.in.: biografia intelektualna Neilla, wpływ ludzi związanych ze środowiskiem Ligi Nowego Wychowania oraz psychoanalizy na koncepcję Neilla, filozoficzne źródła jego pedagogii, pluralistyczny model organizacyjny szkoły.

Słowa klucze: pedagogia Neilla, źródła poglądów Neilla, Summerhill, edukacja dla życia, wolność i samorządność w szkole, pluralistyczny model organizacyjny.